

Pasientens kunnskapsnivå bør styrkes

Den svenske Riksrevisionen konstaterer at den svenske statlige støtteordningen for voksentannpleie ikke fungerer fullt ut.

 JOHAN ERICHS, MERAMEDIA

I følge en gjennomgang spiser tannbehandlingenes prisøkninger opp den støtten som var ment å komme pasienten til gode. En rekke endringer for å styrke pasientens stilling foreslås.

Den statlige støtten til svensk tannhelse (tandvårdsstødet) utgjør rundt åtte milliarder svenske kroner per år. Støtten gis gjennom ulike kanaler, avhengig av pasientens alder og sykdomsstatus, og er i utgangspunktet ment å begrense pasientenes behandlingskostnader, stimulere forebyggende tannpleie og generelt bidra til bedre tannhelse.

I en aktuell rapport slår Riksrevisionen fast at konstruksjonen rundt tandvårdsstødet ikke fungerer som ønsket. Ifølge utrederne har ordningen bidratt til at behandlere har økt prisene, noe som reduserer den positive effekten for pasienten. Jo høyere statens subsidier har vært, desto mer tilbøyelige har behandlerne vært til å øke prisene.

Den svenske Riksrevisionen foreslår en rekke tiltak for at den statlige støtten til tannhelse, tandvårdsstødet, skal fungere som tenkt. – En gjennomgang av systemet er velkommen, sier Sveriges Tandläkarförbunds leder Chaim Zlotnik. Foto: Sveriges Tandläkarförbund

I Sverige, som i Norge, er det fri prissetting på private tannhelsetjenester.

Vanskelig å sammenligne

Riksrevisionen er som den norske Riksrevisjonen en uavhengig myndighet underlagt Riksdagen (Stortinget), og avgjør selv hva som skal granskes. Formålet er å belyse og spre kunnskap om hvordan statens midler brukes, hvor effektivt myndighetene arbeider og om politiske beslutninger fører til ønsket effekt. Gjennom sine undersøkelser skapes et kunnskapsgrunnlag som kan brukes til å forbedre regjeringens og myndighetenes arbeid og redusere offentlige utgifter.

I sin gjennomgang av tandvårdsstødet fremhever Riksrevisionen at pasientenes stilling i tannhelsemarkedet må styrkes. Som forklaring på at behandlere kan ta høyere priser, pekes det på at pasientene har for svak kunnskap om priser, behandlinger og om støtteordningene. I tillegg bytter få pasienter tannlege, noe som gjør sammenligning vanskelig. Samlet plasseres pasientene i en informasjonsmessig underlegen posisjon, som igjen gjør det enklere for behandlerne å ta høyere priser.

Rimelig

Den svenske myndigheten *Tandvårds- och läkemedelsverket* (TLV), som blant annet avgjør hvilke behandlinger som skal inngå i det svenske högkostnadsskyddet (egenandelstak for voksentannpleie) og fastsetter referansepriser, har lansert den digitale pristjenesten *Tandpriskollen*.

Riksrevisionen mener likevel at tjenesten gjør det vanskelig for pasientene å få nødvendig og lettfattelig informasjon for å kunne foreta reelle prissammenligninger. Situasjonen forverres av at relevant informasjon er spredt mellom flere myndigheter tilknyttet tannpleieområdet. Et tungvint informasjonsmiljø gjør det vanskelig for pasienten å finne en referanse for hva som er en rimelig pris for en behandling, og dermed også å vurdere når det er grunnlag for å klage.

Tiltak

Riksrevisionen foreslår en rekke tiltak for å gjøre beslutningene knyttet til tandvårdsstødet mer treffsikre:

- TLV trenger et bredere beslutningsgrunnlag fra tannpleiebransjen, både om behandlingen og dens innhold og omfang, for å kunne beregne mer presise referansepriser. Riksrevisionen påpeker at bransjen har lav tillit til

referanseprisenes pålitelighet. Videre mener utrederne at TLV må utvikle metoder for bedre å anslå tidsbruk for ulike behandlinger og tiltak.

- Den myndigheten som utarbeider beslutningene om tandvårdsstødet, bør også få ansvar for å gjøre en samlet analyse av ordningen.

Riksrevisionen anbefaler at regjering og myndigheter:

1. Tar initiativ for å styrke pasientens stilling i tannhelsemarkedet. Informasjonsansvaret bør samles hos én myndighet. Vurderer å påby at alle tannpleietilbydere må knytte seg til et felles system for klagefunksjon for pasienter.
2. Sikrer at tandvårdsstødet i større grad kommer pasientene til gode, og at subsidiene mer effektivt stimulerer til forebyggende tannpleie.
3. Pålegger bransjen å rapportere inn alle opplysninger som TLV trenger for å beregne referansepriser.
4. Videreutvikler pristjenester slik at pasientene lettere kan sammenligne ulike aktører, for eksempel ved å vise konkrete eksempler på lokale prisforskjeller.
5. Utvikler metoder for å anslå tidsbruk for ulike tannpleiebehandlinger når referanseprisene beregnes.

Videre foreslås det at Konsumentverket arbeider for at man i bransjeavtalen med *Privattandläkarna* presiserer hvor mye sluttprisen tillates å avvike fra en tidligere oppgitt pris. En slik presisering kan gjøre det enklere for pasienten å avgjøre når det er grunn til å klage dersom sluttprisen avviker for mye. For bransjen kan dette bidra til mer gjennomarbeidede kostnadsforslag.

Pasientsamtaler

Sveriges Tandläkarförbunds leder, Chaim Zlotnik, vurderer resultatet av Riksrevisionens gjennomgang som berettiget.

– Forbundet har lenge påpekt at støttekonstruksjonen er svært kompleks. Den kan være vanskelig for behandleren å håndtere, men er enda vanskeligere for pasienten å forstå.

– Hva må gjøres for å forbedre situasjonen?

– Det vi trenger er en diskusjon om hva som er rimelige kostnader, og hva som er en rettferdig godtgjørelse for behandleren, samt hvilken pris pasienten skal betale. Det er kanskje ikke like enkelt alltid å finne et felles godtgjøringsnivå for alle typer behandlere. Det kan blant annet handle om at det er lokale forskjeller i for eksempel lønn og

leiekostnader. Den svenske kronen har i mange år vært svak, noe som for eksempel har gjort innkjøp av materialer dyrere, sier Zlotnik.

Prisregulering er et tema som ofte kommer opp når prisnivået hos delvis offentlig finansierte tilbydere diskuteres.

– Jeg ser heller for meg en diskusjon om referansepriser og hvordan man samarbeider med bransjen for å få et fullgodt beslutningsgrunnlag. En gjennomgang av godtgjøringsystemet ønskes velkommen. Kanskje burde vi hatt en høyere subsidietrapp for forebyggende tannpleie enn vi har i dag, sier Zlotnik.

– Hva kan ytterligere gjøres for å styrke pasientens mulighet til å innhente informasjon?

– Pasientundersøkelse og utredning er svært viktige steg for å klargjøre helheten i en behandling, men som dessverre sjelden diskuteres i forbindelse med kvalitets-sikret pasientbehandling. I forbindelse med disse stegene oppstår det nesten alltid en samtale med pasienten om behandlingsalternativer og kostnader. En måte å bidra til økt forståelse og innsikt på kan være å øke subsidien til nettopp den innledende undersøkelsen og påfølgende utredning. Det paradoksale er at all tiden det tar å forklare forutsetningene i det komplekse nåværende systemet i seg selv blir kostnadsdrivende, avslutter Zlotnik.

Xplaque – periodontal diagnostikk på en enkel måte!

Xplaque er et digitalt verktøy utviklet av periodontister for å hjelpe deg med å kunne stille nøyaktige periodontale diagnoser i tråd med den nye klassifikasjonen av periodontal sykdom. (World Workshop 2017)

Du kan bruke Xplaque uavhengig av hvilket elektronisk journalsystem eller røntgenprogram du har på klinikken.

Programmet er nettbasert, og det trengs ingen nedlastning eller oppdateringer. Xplaque er klar til bruk i løpet av et par minutter.

Xplaque produserer tekst og grafiske filer som du kan kopiere inn i pasientjournalen for dokumentasjon.

Xplaque:

- gjør periodontal diagnostikk enklere og mer presis
- forenkler periodontal behandlingsplanlegging
- gir periodontale prognosevurderinger på tannnivå
- kan bidra til sikrere protetisk behandlingsplanlegging
- gir deg indikasjoner på når du bør henvise til spesialist
- bidrar til god journaldokumentasjon og nyttig pasientinformasjon
- er tidsbesparende

Du får en måneds uforpliktende gratis prøveperiode!

Les mer på www.xplaque.com

